UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Decretum Gratiani

Gratianus <de Clusio>

Parisijs, 1542

Xix. vim decretaliu[m] ostendens dicit mandata ecclesiastica deuote seruanda.

urn:nbn:de:hbz:466:1-62466

Visual Library

Propter eccleſiaſticas cauſas.¶ Caſus. ❡ Dicitur in hoc capi. ꝙ metropolitan⁹ bis in anno debet concilium congregare omnes epos prouincie conuocando: ad quod etiam conuenire debent ſacerdotes vel diaconi, vel omnes qui ſe leſos exiſtimant: ꝛ qui in aliquo delicto inuenti fuerint, ſm rationem excommunicētur. Nec epis pōt concilium celebrare, niſi fuerit metropolitanus.

❡ Presbyteri ꝛ diaconi ꝛ cūcti qui ſe leſos exiſtimant, ad metropolitanā ſynodum conueniant.

Propter eccleſiaſticas cauſas[a] ꝛ altercationū ſolutiones bene placuit p ſingulas ꝓuincias bis in anno cōciliū fieri: ꝯuocante metropo. epo om̄es ꝓuinciales epos: ita vt ad conciliū veniāt oēs pbr̄i et diaconi, vel hi[b] qui ſe leſos exiſtimant: vt in cōcilio cauſe examinate ad iuſtum iudiciuz perducanť. Et ſi qui manifeſte epi vel pbr̄i aut diacones inuenti fuerint in offenſa, ſm rationē excōicenť ꝗdiu de cōmuni[c] conſenſu de his placuerit dare ſentētiā[d]. ❡ Nulli autē epo liceat ꝓpria apd ſemetipſuz ꝯcilia[e] facere, ꝑter eos q̄bus metropoles ſunt credite.

Item ex concilio Bylon̄.

❡ Palea.

Annis ſingulis epus in ſua dioceſi ſynoduz faciat de ſuis clericis, necnō abbatib⁹: ꝛ diſcutiat alteros clericos et monachos.

Singuli vero epoꝝ ſuis eccleſijs notificare ſtudeant que in concilijs ſtatuuntur.

Unde in concilio Toleta.

❡ Que in concilijs ſtatuuntur, ſinguli epiſcoporum ſuis eccleſijs notificent.

Decernim⁹ vt dum[f] in qualibet ꝓuincia conciliuz agitať: vnuſqſq; epoꝝ admonitionib⁹ ſuis intra ſex mēſium ſpatia omnes abbates[g] pſbyteros, diacones, atq; clericos, ſeu etiā omnē conuentū ciuitatis ipſius vbi preeſſe dinoſcitur, necnon ꝛ cunctā dioceſis ſue plebē aggregare nequaq; immoretur: quatenus coram eis pleniſſime oia referet que eodem anno in concilio acta ſunt, vel definita eſſe noſcuntur. Q; ſi quiſpiam hec paruipēdēda crediderit, ſentētia excōmunicationis[h] duorū mēſiū curriculo perſiſtat vſq;quaq; mulctatus.

❡ Diſtinctio.xix.

De epl̄is[i] vero decretalibus queriť an vim authoritatis obtineant: cū in corpore canonū non inueniantur. De his ita ſcribit Nicolaus papa archiepiſcopis et epiſcopis per Galliam conſtitutis.

❡ Decretales epiſtole vim authoritatis habent.

Si Romanoꝝ pontificū decreto, ceteroꝝ opuſculoꝝ ...

a ❡ Propter eccleſiaſticas cauſas. Martin⁹ qui fuit ſolicitus pro republica, renouauit canones: vnde dicitur renouator canonum.

b ❡ Uel hi. Quaſi dicat: vel oēs veniant, vel ſaltem hi q̄ ſunt leſi. †non enim oēs tenentur venire: vt.j.ea.ca. proximo.

c ❡ Cōmuni conſenſu, epoꝝ. Jo.

d ❡ Sententiaz, abſolutionis.

e ❡ Cōcilia. prouincialia ſcilz cum alijs epis. ſed epiſcopale poteſt:‡ vt xxxviij. diſtin.c. qn̄ xij.q.ij.c.placuit.

❡ Singuli vero. Hec eſt tertia ps diſtin. in qua dr̄. ꝙ ſinguli epi eccl̄ijs ſuis notificare debeant que in concilijs ſtatuuntur.

Decernimus vt dū.¶ Caſus. Jn hoc ca. dr̄ ꝙ epus poſtq; redierit a cōcilio archiepi, itra ſex mēſes debet omnes ſuos ſubditos conuocare, et eis indicare que ſunt in ſynodo acta: qd ſi non fecerit, duobus menſibus excommunicetur.

f ❡ Ut dum. Jd eſt poſtq;.

g ❡ Abbates. Jmmo abbates non vocabit ad ſynodū: vt.s.e. in illa palea epiſcopus.

h ❡ Excommunicationis. Jd eſt ſuſpenſionis ab officio duorum menſium. ſic.lxxxvj. diſtinc. tanta. et.x.q.iij. vnio. in fine.

De epiſtolis. ¶ Hec diſt. diuiditur in duas partes Jn prima dicitur qd dictum eſt: ſcilz ꝙ decretales vim habent canonum. P. Secunda ibi. Sic ergo.

❡ Caſus. Supra tractauit Gratianus de authoritate canonū, et conſtitutionibus ſanctorū in diſt. xviij. Jn hac vero. xix. diſtinc. tractat de epiſtolis que emanant a papa: ꝛ oſtendit ꝙ decretales epiſtole eādem vim habēt et authoritatem quam ꝛ canones.

i ❡ De epiſtolis. s. in proxima diſt. tractauit magiſter de authoritate canonum.† Hic agitur de authoritate decretalium: et oſtendit hic ꝙ eiuſdem ſint authoritatis decretales et canones. Sciēdum itaq; ꝙ quedam decretalis epiſtola ē generalis: quedaz ſpecialis. Generalis ‡ eſt que ad omnes dirigitur: vt ij.q.v. omnibus. Specialis eſt que ſpecialiter ad aliquos mittitur: vt xxxv.q.iij. qd ſcripſi. vij.q.j. petiſti. ſiue ſit generalis ſiue ſpecialis: dummodo aliquid definiatur per eam, pro iure generali habenda eſt: vt. xvj.q.iij. licet. extra de ſenten. et re iudi. in cauſis. niſi ſit tradita ex tempore, ex loco, ex cauſa: vt.xxix. diſtin. ſciendum. Sz ſi dubiuz eſt an ſit decretalis, recurrendum eſt ad regiſtrum: vt.s. diſtin.ix. vt veteruz. Preſumitur tamē ꝙ ſit decretalis ſi reperitur inter alias decretales: ad inſtar illius que reperitur inter alias moniales, que preſumitur ex hoc monialis: arg.xx.q.j. quem progenitores. Uel ſi plures eam tenent, tenenda eſt: vt.xvj. diſtinc. Jſidorus. Diſtingue prout dicitur extra de fide inſtrumen. paſtoralis.

Si romanorū. ❡ Caſus. Hoc cap. diuiditur in tres partes. Jn prima parte Nico. reprehendit quoſdam qui nolebant recipere decretales epiſtolas, quia in corpore canonum quod Jſidorus fecit, non habentur inſerte. et facit hoc Nicolaus tribus rationibus. Prima ratio eſt: quia cum papa preſtet authoritatem opuſculis aliorum: multo fortius ſuis. Secunda ratio eſt: quia ipſi recipiunt eas cum pro ſe faciunt: ergo et cum contra eos faciunt, recipere debent. Tertia ratio eſt: ſi ideo non admittant eas, quia in corpore canonum non habentur: ergo eadem ratione non debent admitti ſcripture beati Gregorij et aliorum multorum qui ante ipſum et poſt ipſum fuerunt: et

Martinus dr̄ canonū renouator.

† vt.s. eo.c.proxi. vbi de hoc.

‡ vł dic vt.s.e. ſūma. in fi.

iij. ps.

Decretales canonib⁹ equipollēt.

† Sub. ꝛ ꝯſtōnibus ſctōꝝ. ꝛ xv. diſ. Decretales ſūt duplices.

‡ Hanc ſnīaz h ſeqť h. ꝛ Lau.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

ſcula tractatoꝝ approbantur vel reprobantur[a], ita vt qđ vere ſe.apo.probauit, hodie teneatur acceptum: ⁊ quod illa repulit, hacten⁹ inefficax habeatur: quanto[b] poti⁹ ea que ipſa ꝑ catholica fide, pro ſanis dogmatibus, ꝑ varijs et multifarijs eccleſie neceſſitatib⁹ et fideliū morib⁹ diuerſo tēpore ſcripſit: oī honore debent preferri, et ab oīb⁹ prorſus in quibuſlibet neceſſitatibus vel oportunitatibus diſcretione vel diſpēſatione magiſtra reuerēter aſſumi: quāq̄ quidā veſtrū ſcripſerint, haud illa decretalia priſcoꝝ pontificum in toto canonū codicꝭ corpore eſſe deſcripta: et ideo inter canones nō aſſumēda. ⸸ ¶ Cum ⁊ ipſi vbi ſue intētioni hec ſuffragari[c] ꝯſpiciūt, in oīb⁹ illis indifferenter vtātur: ⁊ ſolū nūc ad diminutionē ſe.apo.ptātis, ⁊ ad ſuoꝝ augmentū priuilegioꝝ min⁹ accepta eſſe perhibeant. ¶ Jtē ſi ideo nō eſſe decretales epiſtolas priſcoꝝ pōtificū Romanoꝝ admittēdas dicūt: q2 in codice canonū non habētur aſcripte: ergo nec ſcti Gregorij nec vlli⁹ alteri⁹ qui ante ipſum fuit, vel poſt ipſum eſt, aliqđ inſtitutū vel reſcriptum recipiēdum eſt: eo ꝙ in codice canonū non habeat aſcriptū. Ergo doctrinam eoꝝ ⁊ ſanctiones que ab omni lingua venerantur: quia in codice canonum non habētur aſcripte, de codicib⁹ ſuis abradant. Ut q̇d vel mēbranas[d] occupant, poſt q̄ non habētur accepte: Sed quare multū immoremur, cū nec ipſas diuinas ſcripturas veterꝭ ⁊ noui teſtamēti iam recipiem⁹ ſi iſtos dixerimus eſſe audiendos: etem̄ neutrū hoꝝ in codice canonum eccleſiaſticoꝝ habetur inſertū. ¶ Sed reſpōſuri ſunt iſti q̇ ad reſiſtēdum poti⁹ q̄ ad obediēdū parati ſunt: dicētes ꝙ inter canones inueniat capitulū ſcti Jnnocentij pape cuius authoritate doceat a nobis vtrūq; teſtamētū eſſe recipiēdū, quāq̄ in ipſis paternis canonib⁹ nullū eoꝝ ex toto contineat inſertū. Quibus ad hec reſpōdendū eſt, qm̄ ſi vet⁹ nouūq; teſtamētū ſunt recipiēda, nō ꝙ codici canonū ex toto habeatur annexa, ſed ꝙ de his recipiendis ſcti pape Jnnocētij ꝓlata videat eſſe ſētētia: reſtat[e] nimirū ꝙ decretales epiſtole Romanoꝝ pōtificū ſunt recipiēde: et ſi nō ſunt codici canonū cōpaginate, quoniā inter ipſos canones vnū beati Leonis pape capitulū[f] conſtat eſſe permixtum quo ita omnia decretalia conſtituta ſe.apo. cuſtodiri mandantur, vt ſi quis in illa commiſerit, nouerit ſibi veniam denegari. Dixit em̄ ca. x. ſuarum decretaliū. Ne quid vero ſit quod pretermiſſum a nobis forte credatur: omnia decretalia cōſtituta tam bone recordationis Jnnoc. q̄ omnium predeceſſorum noſtrorum que de eccleſiaſticis ordinibus, et canonum promulgata ſunt diſciplinis: ita noſtra declaratione cuſtodiri mādamus, vt ſi quis in illa cōmiſerit, veniā ſibi nouerit denegari deinceps. ¶ Dicēdo[g] vero oīa decretalia ꝯſtituta, nullū de decretalib⁹ ꝯſtitutis pretermiſit qđ nō mādauerit eſſe cuſtodiēdū. Et rurſus aſſerēdo oīm predeceſſoꝝ noſtroꝝ nullū pōtificum Romanoꝝ q̇ ante ſe fuerūt excepit, cui⁹ ita non p̄cepit decretalia cōſtituta ab oīb⁹ cuſtodiri, vt ſi quis in illa ꝯmiſerit, veniā ſibi deinceps nouerit denegare. Jtaq; nihil intereſt vtrū ſint oīa necne decretalia ſe.ap. ſtatuta inter canones conciliorum immixta: cum omnia in vno corpore compaginari non poſſint: et illa eis interſint que firmitatem his que

nouū et vetus teſtamentū in corpore canonū nō inueniuntur. Jn ſecunda parte ibi, ſʒ reſpōſuri ſūt. ꝯtinet reſpōſio illoꝝ, dicentium ꝙ etſi nouum et vet⁹ teſtamētum in corpore canonum nō inueniantur: tamen ea admittimus, quia vnū.c. Jnnocentij vtrūq; teſtamentū approbat, ⁊ dicit eſſe recipiendū etſi nullum eoꝝ in corpore canonū ſit inſertū. quibus Nicolaus reſpondet dicēs ꝙ eadem ratione debēt recipere decretales epiſtolas: quia vnum ca. leonis pape p̄cipit oēs decretales ep̄las cuſtodiri: vt ſi quis in illas commiſerit, puniatur. ⁊ ad hoc inducit.c. gelaſij. Jn tertia parte ibi, his itaq;. cōcludit ex ſupradicto decreto tales ep̄las ſicut canōes eſſe recipiendas.

a ¶ Reprobātur. Ar. ꝙ illud qđ papa approbat vł reprobat, et nos approbare vel reprobare debemus: vt xxiij. q. j. hec eſt fides. et. xxxv. q. ix. veniam.

b ¶ Quāto. Satis em̄ abſurdū eſt aliquē alij opitulari, et non ſibi: vt. C. de naturali. liberis l. nuper. in fi.

c ¶ Suffragari. Arg. ꝙ illud qđ ꝑ ſe quis inducit, et cōtra ipſum inductum nō dʒ reprobare: vt inſtrumēta, et ſi qua ſimilia ſunt: argu. diſ. ix. neq; quorūlibet. et iiij. q. iij. §. item in criminali. ℣. ſi quis teſtib⁹. et. iij. q. viij. cuius in agendo. extra de cen. cum olim. Arg. ꝯtra. ij. q. ij. ſi heretic⁹. cōtra diſtinc. xxxvij. ſi quid veri. ⁊. §. diſtin. x. lege. Primū regulare. ſecundū ſpeciale in odiū hereticorum et fauore fidei ⁊ religiōis: argu. ad hoc extra de fo. compe. cū ſit generale.

d ¶ Mēbranas. licet leges abrogatas nō teneamus, tamen notitia earum eſt neceſſaria. §. diſtinc. vij. fuerunt. ⁊ eſt hic arg. ꝙ nullum verbum poſitum in aliqua ſcriptura debʒ vacare: vł ſuperflue poni: vt. xxviij. q. j. ſic enim. ⁊ extra de maio. ⁊ ob. ſolite. ⁊. ff. de vſuris. l. iiij. Arg. contra. C. de fideiuſſoribus. nō recte.

e ¶ Reſtat. Quaſi diceret: quod obtinet in vno, debet obtinere in omnibus ſimilibus: vt iiij. diſtin. deniq;. in fin. et. xxvj. diſtinc. deinde.

f ¶ Capitulum. Jllud. c. eſt. xxvj. q. j. omnia. vbi tamen attribuit damaſo pape: et poteſt eſſe ꝙ vterq; fecerit illud. et eſt ſimile. j. queſtio. j. de cetero. et de conſecra. diſtin. j. conſulto.

g ¶ Dicēdo. Argu. ꝙ verbo generali omnia debent cōprehēdi: vt hic. ⁊. j. q. j. ſunt nōnulli. et. xiiij. q. iij. putant. et. xij. q. j. dilectiſſimis. et. xiij. q. ij. non eſtimemus. Cōtra de cōſe. di. ij. revera. ⁊. J. lxxv. diſtin. ꝙ die.

⸸ Con. cor. l. ab hoſtib⁹. §. ſed qđ ſimpliciter. ff. ex q. cauſis ma. et ff. de oſſi. ꝓſi. l. iij.

Papaꝫ imitari debemus.

Reprobare nō poſſum pro me inductum.

deſunt[a]: et vigorem ſuum aſſignāt: preſertim cū ſynodalia geſta inter q̄ ipſi canones ſtatuti ſunt in codice canonū nō habeant: ſed a nobis oī cultu debito venerent. ¶ Cōſonat autē huic btiſſimo Leoni pape etiā facūdiſſimus ſctūs in decretis ſuis papa Gelaſius ita inquiēs. Decretales ep̄las quas btiſſimi pape diuerſis[b] tp̄ibus ab vrbe Romana ꝓ diuerſoꝝ patrū ꝯſultatione dederūt, venerabiliter ſuſcipiendas decernim⁹. ¶ In quo notandū eſt ꝙ nō dixit decretales ep̄las q̄ inter canones habent: vel quas moderni pontifices ediderūt, ſed quas btiſſimi pape diuerſis tp̄ib⁹ ab vrbe ro. dederūt. Dicens aūt diuerſis tp̄ibus, etiā illa tp̄a vir ſanctus cōprehēdit q̄ crebreſcentib⁹ paganoꝝ ꝑſecutionibus ad ſe. apo. deferri cauſas ep̄oꝝ difficillime ꝑmittebāt.

¶ His itaqꝫ diuina fauente gr̄a prelibatis, oſtendim⁹ nullā eſſe differētiā īter illa decreta q̄ in corpore canonū habentur ſe. apo. preſulū: et ea q̄ pre multitudine vix ꝑ ſingula corporū volumina reperiunt: cū oīa et oīm predeceſſorū ſuorū decretalia conſtituta atqꝫ decretales ep̄las quas btiſſimi pape diuerſis tp̄ibus ab vrbe ro. dederunt, fore venerabiliter ſuſcipiendas et cuſtodiendas eximios preſules Leonē ſcilicet et Gelaſium mandaſſe probauimus.

Item Agatho papa omnibus epiſcopis.

¶ Oēs ſanctiōes apo. ſe. irrefragabiliter obſeruāde ſunt.

Sic oēs ſanctiones apoſtolice ſedis accipiende ſunt, tanqꝫ ipſius diuina voce Petri[c] firmate.

Item ex concilio Caroli imperatoris.

¶ Tolerandū eſt iugū quod a ſancta ſede imponitur, licet intolerabile videatur.

In memoriā btī Petri ap̄li honorem⁹ ſanctā ro. eccl. ⁊ apo. ſe. vt q̄ nobis ſacerdotalis mater eſt dignitatis, eccl'iaſtice eſſe debeat magiſtra rōnis. quare ſeruanda eſt cū manſuetudine hūilitas. Et lꝫ vix ferēdū ab illa ſancta ſede imponat iugū[d]: tamen feramus, et pia deuotione toleremus. ¶ Si vero (qđ nō decet) q̄libet ſiue ſit preſbyter, ſiue diaconus aliquā perturbationem machinādo, et noſtro miniſterio inſidiando redarguatur falſam[e] ab apo. ſe. detuliſſe epiſtolam, vel aliud qđ inde non venerit: ſalua fide, ⁊ integra apud apoſtolicum humilitate, penes ep̄m ſit poteſtas vtrum eum in carcerem[f]

a ¶ Deſunt. Eſt hic arg. ꝙ ſi papa in aliquo priuilegio vel reſcripto cōfirmat alicui eccleſie priuilegia exēptionis vel alterius rei quam habet in priuilegiis ſuis: ꝙ eo ipſo robur habeāt illa priuilegia: licet nō poſſint exhiberi. Dı eīn hic ꝙ decretales ſint recipiende: cum cap̄lm Leonis qđ eſt in corpore canonum, de hoc dicat: q̄uis ille non ſint in corpore canonuꝫ. De hoc dixi. ſ. diſt. ix. vt veterum.

b ¶ Diuerſis. No. ꝙ verbum indefinite prolatum generaliter eſt intelligendum: vt. j. q. iij. ſaluatorem. ⁊ xv. q. j. nec his. xxviij. q. j. idololatria xxxj. qō. j. ꝙ ſi dormierit. arg. cōtra. j. q. j. ſunt nōnulli.

¶ Sic omnes. c ¶ Petri. Nā papa ſanctitatem recipit a cathedra: vt. xl. diſt. non nos. Joan.

¶ In memoriā. ¶ Caſ⁹. Hoc cap. diuidit in duas partes. In prima pte dı ꝙ Ro. eccle. ob reuerētiā btī petri intantum debet honorari, vt ſi etiā vix ferendū precipiat, tn̄ tolerari debꝫ. In ſcd̄a ibi: Si v̄o. dı ꝙ ſi quis preſbyter vel diacon⁹ arguatur ab ap̄lica ſede falſam ep̄lam detuliſſe: licentia ſit ep̄o tenere eū in carcere vel alia cuſtodia donec conſulat papaꝫ per literas vel legatos qđ de hoc voluerit definire: vt is corrigatur, ⁊ cert⁹ modus imponatur.

d ¶ Jugum. vt c. diſt. contra morem. xj. q. iij. quid ergo. idem eſt in aliis prelatis: vt. ij. q. vij. ſacerdotes.

e ¶ Falſam. Dicitur charta falſa ex dicto vel tacito: et in tali falſo diſtinguit: vt extra de reſcrip. ſuper literis. et talis dicitur bene falſarius: vt. ff. de falſa. ſi quis obrepſerit. Item dicitur falſa ſcriptura vt cuꝫ ſcribitur omnes vel maiorem partem fratrum fuiſſe preſentem, que non fuit vere p̄ſens: vt extra de his que fiunt a prela. ſine conſen. capi. quanto. et talis falſarius ſuſpenditur ab officio et beneficio: vt extra de teſti. tam literis. in fine. Item ipſo facto dicitur falſarius: vt ſi charta apparet raſa vel immutata: † et talis falſarius deponitur: vt extra de crimi. fal. ad audientiam. Qui autem falſam chartam fabricat de nouo, non ſolum deponitur, ſed et curie traditur: ‡ vt extra de falſa. ad falſariorum. Pena falſitatis ſecūdum leges eſt depoſitio, ⁊ omnium bonorū confiſcatio in libero: in ſeruo mors. ff. de falſis. l. j. Dicitur etiā falſa charta que non habet teſtes inſcriptos: vt extra de procura. capi. j. Item dicitur falſa que habet ſubſcriptiones variis manib⁹ notatas: et que non eſt perfecta eadeꝫ manu: vt extra de priuilegiis. cum olim. in fine. niſi ex hoc ſit ibi diuerſitas, ꝙ ſit ibi calami vel atramenti mutatio: vt in autentic. de fide inſtrumentoruꝫ. ⁊ cau. in principio. colla. vj. Item dicitur falſa ſi eſt alieno ſigillo ſigillata: dummodo ille habuit ꝓprium vel niſi dixerit ꝙ tunc non habuit proprium: vt extra de appella. ſignificauit. Item dicitur falſa ſi eſt contraria alteri ex eadem parte prolate: vt extra de fide inſtrumentoꝝ. imputari. et. C. de fide inſtrumentorū. ſcriptura. Iteꝫ dicuntur falſe litere pape propter falſam grammaticam. extra de reſcriptis. ad audiētiam. Item dicuntur falſe ſi ſint ſuſpecte: ⁊ eis nō imponitur fides: vt C. de probationibus. iubemus. Item dicitur falſa charta ſi ſigillum eſt fractum: vel ſi non eſt annus indictionis appoſitus: vt extra de fide inſtrumentorum. inter. Item ſi filium eſt ruptum: vt extra de crimi. fal. licet. Item ſi ſunt impetrate litere pendente appellatione: vt extra de teſtibus. cauſam. Item ſi litere ſunt impetrate ſine mandato domini: vt extra de reſcriptis. nonnulli.

f ¶ In carcerem. Si certū eſt euꝫ eſſe falſatorem, deponitur. ‡ l. diſtin. ſi ep̄s. ⁊ ex̄ de crimi. fal. ad falſarioꝝ. ſed vbi eſt dubium, fit quod hic dicitur.

Papal' a ꝯfirma tiōis vires.

† Cum iſta gl. cōcord. no. per bal. an ge. ⁊ io. ꝺ ymo. in. l. ſciē dū. i. ꝑn cl. de ꝑ. obl. et q̄ no. per Bal. in auſ. ſi q̄s i ali q̄. in. ij. coll'. C. de edē. ⁊ ꝑ an ge. i. ꝺ. ⁊ hoc in ſup. in ij. col. i auſ. vt ſpō. lar gi. et ꝑ Alex. ꝺ ymo. in l. admonēdi. ff. de iure iuran.

Lfe dicūt falſe multipl'r.

† ex̄ de ſi. iſtr. c. iij. ex̄ ꝺ fal. c. ſi. ex̄ de ꝑuileg. cū olim Archi.

‡ Sed qđ ſi ille q̄ vtit falſo inſtrumēto vult ſe purgare ꝙ igrauit ēne au diēd⁹? Rn̄. ſic et ſi ſe purget et decetorem exhibeat C. ad leg. cor. de falſiſ. l. maiorē. ff. e. tit. l. diuus. Sed ꝫ ex̄ ꝺ crimi. fal. ad falſarioꝝ. Sꝫ ibi cū igrā tia ē ſupina: v l cū non exhibet deceptorem ſm lau.

‡ Forſā ſpā le eſt in falſario lr̄arū dn̄i pape. Archi.

a Enimuero. ¶ Caſus iſtius capituli planus eſt. ¶ In ſpeculū. Speculū ꝑ doctrinā: exemplū ꝑ bonam operationē.xvj.q.j.predicator.et.c.nulli.vij.q.j. ſuggeſtū.viij.q.j.ſi ergo.xxv.q.ij.inſtitutionis.ꝛ.j.qō.j. nulli.et.c.omnia. Lau.xij.diſt.ſcit ſancta. Archid. ſedis apſtice. In ſcda ibi: Tenebit igiť. dicitur ꝙ ille ſcripture que recipiuntur ab oībus, ſunt preponende illis quas nō recipiūt quidā. inter illas vero q̄ nō recipiūtur ab oībus, preponēdas eas quas plures ꝛ grauiores recipiūt, eis quas pauciores et minoris authoritatis recipiunt. Sed ſi alie a grauiorib⁹, alie a plurib⁹ recipiantur: equalis erunt authoritatis.

Nulli. ¶ Caſus. Quidā erāt epī erigentes calcaneū cōtra ro. eccle. et nolētes ſedis apſtice precepta obſeruare. ſed Grego. eos reprehēdit, et hortatur eoſdē ne ab ec.ro. recedāt: alioquin deponētur: et eorū ſnie inutiles erūt: qꝛ quanto maiora eis committūtur: tanto magis puniri debent.

b ¶ Proſtratus. Hic videť ꝙ oīs q̄ nō obedit ſtatutis romane ſedis, ſit heretic⁹: et varios modos hereſis notauit. xxiiij.q.iij.§. qꝛ ṽo. ꝛ ca. quidā. Sed intelligas qḋ hic dꝛ ꝙ qui dicit ro.eccl. non eſſe caput, nec poſſe condere canones: ille eſt hereticus: vt xxij.diſtinc. ca.j.et xxv.qō.j.violatores.et.q.ij.ſi quis dogmata. Sed ſi quis al's tranſgreditur ei⁹ mādata, nō ꝓpterea eſt hereticus: lꝫ peccet. extra de reſcrip.ſi quando. Jo.

c ¶ Judicio. Sꝫ ʒ.xxiiij.qōe.j.ſubdiaconus. Sed ibi nō admittit dānatū ab hereticis. ſꝫ ſi vult penitere admittit eum: ſꝫ hoc nō eſt ideo qꝛ hereticus eū dānauit: ſꝫ qꝛ al's mal⁹ eſt.

Pape ſtatutiſ nō obediens an ſit hereticus.

Intellige cuꝫ determinatione eius qḋ legiť ꝛ no.eť de reſc. ſiq̄ñ.et ḋt hu. ꝙ canō iſte pōt intelligi eē date ſnie.et ꝑ h⁹ faciunt illa ṽba ꝓſtrat⁹ et ibi iā dānat⁹. Archi. ar.eť de nat. ex lib. vē.c.j. L.alti⁹. in gl.al le.ff.de ꝯdi.inde.ff a ffe.ff.ḋ pac.cuꝫ in eo.

... aut in aliā detrudat cuſtodiā: vſqꝫquo per epľam aut ꝑ idoneos ſue partis legatos apľicā interpellet ſublimitatē: vt potiſſimum ſua ſancta legatione digneť diſcernere: ꝛ q̄d de talibus ſctā romana lex ſtatuit definire: vt ꝛ is corrigať, ꝛ ceteris modus imponatur.

Item Stephanus papa.

¶ Quicquid romana ecclia ſtatuit vel ordinat, ab oībus obſeruandum eſt.

Enimuero qꝛ in ſpeculū[a] et exemplū ſctā romana ecclia, cui nos xp̄s preeſſe voluit, ꝓpoſita eſt: ab oībus quicq̄d ſtatuit, quicquid ordinat, ꝑpetuo quidē ꝛ irrefragabiliter obſeruandū eſt.

Item Gregorius.

¶ A pontificalib⁹ ſit alienus officijs q̄ apoſtolicis non vult obedire preceptis.

Nulli fas eſt vel velle vľ poſſe trāſgredi apľice ſedis precepta, nec nr̄e diſpoſitionis miniſteriū: qḋ veſtrā ſequi oportet charitatem.

Sit ergo ruine ſue dolore ꝓſtratus[b] quiſquis apľicis voluerit contraire decretis: nec locū deinceps inter ſacerdotes habeat: ſed exors a ſancto fiat miniſterio: nec de ei⁹ iudicio[c] quiſq̄ꝫ poſtea curam habeat: qm̄ iā damnat⁹ a ſancta et apo.eccle. ſua inobedientia atqꝫ preſumptione a quoq̄ꝫ eſſe non dubiteť: quia maioris[d] excōicatiōis deiectiōe eſt abijciendus cui ſancte ecclie commiſſa fuerit diſciplina: q̄a non ſolū prefate ſctē ecclie iuſſionibus parcre debuit, ſed etiaꝫ alijs[e] ne preterirēt inſinuare. Sitqꝫ alien⁹ a diuinis et pontificalib⁹ officijs qui noluerit preceptis apľicis obtēperare.

Item Auguſtinus de doctrina chriſtiana libro.ij.

¶ Inter canonicas ſcripturas decretales epiſtole connumerantur.

In canonicis ſcripturis ecclīarū catholicarū q̄ꝫ plurimū diuinarū ſcripturarū ſolertiſſim⁹ indagator authoritatē ſequať: inter quas[f] ſane ſint quas apľica ſedes habere[g], et ab ea alij meruerunt accipere epľas. Tenebit igiť indagator huncmodū in ſcripturis canonicis: vt eas q̄ ab oīb⁹ recipiunť ecclijs, preponat[h] eis q̄s q̄dā nō accipiunt. In eis ṽo q̄ nō accipiūtur ab oībus, ꝑponat eas q̄s plures[i] grauioreſqꝫ accipiūt, eis quas pauciores minoriſqꝫ authoritatis ecclie tenent. Si aūt al's inuenerit a plurib⁹, al's a grauiorib⁹ haberi: q̄ꝫq̄ꝫ hoc iueniri[k] vix poſſit: eq̄lis tñ authoritatis eas habendas puto.

Item Leo papa.

f ¶ Inter quas. canonice ſcripture ſunt epiſtole.

g ¶ Habere. meruit ab alia ecclia.

h ¶ Preponat. Arg. ꝙ ſemp p̄ſumitur ꝓ multitudine: vt.lxj.diſtin. nullus inuitis. Iteꝫ ar. quod a plurib⁹ recipiť, maioris eſt authoritatis q̄ꝫ qḋ a paucioribus: vt ʒ.xvj.diſti. Iſidorus.ꝛ.ij.q.vij.puto.lxiij.diſt.c.vlti. Sꝫ qualiter ſtare pōt qḋ hic dicitur? Nōne oēs canonice ſcripture equaliter ſunt recipiende? arg.xv.diſtin. ſctā romana. Quomodo ergo vna ꝑponiť alijs? Rñd. poteſt eſſe ꝙ oēs recipianť: nō tñ ꝙ oēs in eadem veneratione habeantur. Uel intelligas iſtud de localibus canonibus: vt ille preponatur alijs qui a pluribus tenetur: et ſic poteſt intelligi.l.diſt. domino ſancto. in fi. vbi de hoc in gloſ. nonne.

i ¶ Plures. not. ꝙ hic dignitas perſonarū cōpenſať cum numero. ſimiliter in teſtibus: vt extra de teſtibus. in noſtra. ſimiliter in creditoribus: vt.ff. de pactis. maiorem. Sed in electione ſemper par numerus preiudicat: licet maior ſit dignitas ex parte altera: et maius meritum perſone: vt extra de electionibus. dudum.j. licet ſit argumen. contra.lxiij.diſtin.capi.vlti.et.lxxvj.diſtinct. §.non autem. Non eſt contra. ibi enim erant equales in numero, non in meritis.

d ¶ Maioris. Argu. ꝙ quanto aliquis delinquens eſt maior, tanto magis eſt puniendus: vt.xl.diſtinct. homo chriſtianus.xj.q.iij.precipue.xxv.q.j.nulli fas.

e ¶ Sed etiā alijs. Ar. ꝙ qui tenetur aliquē defendere cōtra alios: multo fortius contra ſe: vt.xvj.q.j.in canonibus.et.ff.ſi ſerui.vendi.altius.

In canonicis. ¶ Caſus. Hoc capi. diuiditur in duas partes. In prima dicitur ꝙ bonus indagator diuinarum ſcripturarum debet ſequi authoritatem catholicarum eccleſiarū in ſcripturis recipiendis et preponendis: inter quas ſcripturas preponende erunt ſcripture

k ¶ Inueniri. Argu. ꝙ iura aptantur ad ea que raro accidunt. de conſe.diſt.iiij.ſanctum eſt.et.ff.ſi pars here.pe.antiqui. Argu. contra.xxviij.diſt.de ſyracuſane. xxiij.q.v.deniqꝫ.ff.de leg.nam ad ea.

Ita dñs.¶ Caſus. Quidam ep̄i eccl'ie ro.obedire nolentes, volebant ſequi doctrinam quam a veteribus receperunt: contra quos inuehit̃ Leo probās q̄ ab eccleſia Ro.non debent recedere: que ita eſt confirmata a dño et corroborata in Petri ſoliditate, q̄ nec temeritas hoim nec porte inferi aduerſus eam preualebunt. oſtendit etiam q̄ a p̄ncipio ſic voluit dñs euangelicam predicationem ab aplīs ꝛ alijs predicatoribus per vniuerſum orbem diffundi: vt Petrꝰ cuius vice papa fungitur, eſſet quaſi quoddam caput illius predicationis: et quicūq̃ a Petri ſoliditate recedere voluerit, deponatur.

a ¶ Sacramētū. Id eſt hoc ſanctuz munus. †

b ¶ Hunc. id eſt petrum.

c ¶ Indiuidue.ſ. eccleſie.

d ¶ Erat. Id eſt ab eo qđ ipſe dñs erat.ſ. petra, voluit eū vocari dñs petrū.de cōſe.diſt. ij.re vera.

e ¶ Et ſup hanc petrā. Per hāc dictionem nō credo dñm aliud demonſtraſſe q̄ hec vba que Petrus rñdit dño,cuz dixit: Tu es Chriſtꝰ filiꝰ dei viui: q: ſup illo articulo fidei fundata eſt eccleſia: ergo ſup ſeipſo fundauit deus eccleſiam. ‡

Pſal. xviij.
† ſcz p̄dicādi: qđ ē petro ɔceſſum.xj. di.c. vl. Sed id ideo dt ſacramentū, q: oia fiebāt figura. xliij. diſtinc. ſit rector. Archi.
Mat. xvj.
Articulꝰ ſup q̄ eccl'ia ē fūdata.
‡ Vñ q̄ dt ſup hāc petrā ꝛc. ſ. qđ cōfeſſꝰ es, idē me. petra aūt erat xp̄s. de cōſe. diſ. ij. re vera. ſup qđ fundamētum edificatꝰ eſt petrꝰ fm pap.

¶ Miniſterij diuini ſe exortem intelligat qui a ſoliditate Petri recedit.

Ita dominꝰ noſter Ieſus Chriſtꝰ humani generis ſaluator inſtituit: vt veritas que antea legis et prophetarum preconio continebatur per apoſtolicam tubam in ſalutem vniuerſitatis exiret, ſicut ſcriptum eſt: In omnem terrā exiuit ſonꝰ eorum: et in fines orbis terre verba eorum. Sed huius muneris ſacramentum[a], ita dominus ad omnium apoſtolorū officium pertinere voluit, vt in beatiſſimo Petro omnium apoſtolorū ſummo principaliter collocaret: vt ab ipſo quaſi a quodam capite dona ſua velut in corpus omne diffunderet: vt exortem intelligeret ſe diuini miniſterij eſſe qui auſus fuiſſet a Petri ſoliditate recedere. Hunc[b] enim in conſortium indiuidue[c] vnitatis aſſumptū, id quod ipſe erat[d] dominus voluit nominari, dicendo: Tu es petrus: et ſuper hāc petrā[e] edificabo eccleſiam meam. vt eterni templi edificatio mirabili munere gratie dei in Petri ſoliditate conſiſteret. hanc etiam eccleſiam ſua firmitate corroborans, vt illam nec humana temeritas poſſet appetere[f]: nec porte[g] inferi contra illam preualerent. Verum hanc petre iſtius ſanctiſſimam firmitatem deo (vt diximus) edificante conſtructam, nimis vult impia preſumptione violare quiſquis eius poteſtatem tentat infringere, fauendo cupiditatibus[h] ſuis: et id qđ accepit a veteribus[i] non ſequendo.

Hoc autem[k] intelligendum eſt de illis ſanctionibꝰ vel decretalibus epiſtolis in quibus nec precedentium patrum decretis, nec euangelicis preceptis aliquid contrarium inuenitur. Anaſtaſiꝰ enim ſecundꝰ fauore Anaſtaſij imperatoris quos Achatius[l] poſt ſentētiam in ſe prolatam ſacerdotes vel leuitas ordinauerat rite fungi acceptis officijs debere decreuit: ita inquiens.

Anaſtaſius ſecundus.

¶ Nulla leſionis portio attingat eum qui ab hereticis iam damnatus ordinatur.

Secundum[m] eccleſie catholice conſuetudinem ſanctiſſimum ſerenitatis tue

f ¶ Appetere.id eſt laceſſere ꝛ calumniari.

g ¶ Nec porte.i.vitia vel etiā hereſes: q: eccleſia non poteſt errare: vt.xxiiij.q.j.a recta. Nec eccleſia poteſt eſſe nulla: vt.xxiiij.q.j.pudenda. q: ipſe dñs rogauit ꝓ ea vt non deficeret: vt.xxj.diſt.§.j.in fi.

h ¶ Cupiditatibus.i.voluntatibus.

i ¶ A veteribus. Arg. q̄ dicta veterum ſunt ſequenda: vt.xxxvij.diſt.relatum.xxiiij.q.iij.tranſferunt. et.j.diſt.proxima.de quibus.

¶ Hoc autē ¶ Caſus. Dictū ꝛ ꝓbatū eſt ſupra q̄ decretales epiſtole vim habent authoritatis: quod verum eſt (ſicut dicit Gratianus) de decretalibus que decretis patrum ꝛ ſcripturis euangelicis non contradicunt. Unde quia Anaſtaſius papa fauore Anaſtaſij imperatoris ordinatos ab Achatio heretico decreuit rite et de iure communi poſſe ſuis officijs fungi: ideo Roma. eccl'e. eius decretum repudiauit.

k ¶ Hoc autē. ſcz q̄ decretales epiſtole ſint paris authoritatis cum canonibus.

l ¶ Achatius. Hereticus et excōmunicatus.xxiiij.q.j. achatius. Fuit eñ excōicatus propter hereſim a Gelaſio ꝛ a Felice papa: vt ibi dicitur.

Secundum. ¶ Caſus. Achatius hereticus baptizauit et ordinauit multos tempore ſue hereſis: quos dicebant quidam non poſſe ſua officia de iure communi exequi: quare Anaſtaſius imperator de hoc dubitans, queſiuit a papa: qui reſpondit eos poſſe de iure communi ſuis officijs fungi: nec per malitiam Achatij ledi poſſe. Nam baptiſmata et ordines a malo collata, per ipſius malitiam non impediuntur. Et probatur hoc ſex rationibus. Prima ratio eſt, quia in ſacramentis virtus Chriſti operatur: que omnē maculā repellit. Secūda eſt de radijs ſolis: qui ꝛ ſi trāſeāt per loca fetida, tamen non coinquinātur. idem eſt de ſacramentis ꝑ malos miniſtratis. Tertia eſt de Iuda: qui licet malus fuiſſet, multa tñ fecit q̄ rata ſunt habita. Quarta eſt d authoritate domini, qui precepit verba ſcribaruz ꝛ phariſeorum ſeruanda ꝛ implenda. Quinta eſt q̄ omne bonum a quocunq̃ fiat, eſt a deo. Sexta eſt: quia in ſacramentis non eſt attendendum qualis vel quis conferat: ſed quid conferatur: quia incrementum ſolus deus prebet: ꝛ neq̃ qui plantat, neq̃ qui rigat eſt aliquid: ſed qui incrementum ꝛc. Poſtea concludit ex ſupradictis q̄ ſacramenta eius ſeruari debent.

m ¶ Secundum. Varijs modis ponitur caſus huius capituli. G. inducit quaſi ſit abrogatum: et Melendus ſentit cum eo, ꝛ omnes qui dicunt veritatem ſacramentorum non eſſe apud hereticos: vt.xxiiij. queſtione.j. ſchiſma.et.j.queſtione.j.extra eccleſiam. Hugo dicit q̄ nec capitulum eſt reprobatum: † nec author pro his que hic continentur, damnatus fuit: quia nihil hic continetur quod non canonice dicatur: ſed ideo fuit

† Idez dt Io. d fan. dicēſq̄ intelligit hoc ca. de charactere tm̄: vel d diſpēſatione j.q.vij. ɔuenientibus. Archi.

iſte damnatus, quia communicauit fotino heretico: ⁊ qȝ voluit reuocare achatium hereticum poſt mortem: et ideo iſte Anaſtaſius fuit damnatus. vt.j.ca.anaſtaſius. Alij dicunt ꝙ hoc ca. cum authore reprobatum eſt, quia voluit dicere ꝙ ordinati ab heretico, ſine omni diſpenſatione de iure poſſunt ſua officia exercere. Dicit enim h. ꝙ heretici habent veritatem ſacramentorum, ſed non habent executionē eorum: vt de cōſecra. diſtin.iiij. ſicut in ſacramētis. et ca.non in vobis. vt not.j.q.j. ꝙ pfectionē. ⁊.c.dn̄s.

a ❡ Baptizauit. In forma eccleſie.
b ❡ Mun⁹.i. baptiſma.
c ❡ Ut vox. hic eſt qui baptizat. de conſe. diſt. iiij. baptiſmus. in fi.
d ❡ Per colūbā. .i.per ſpiritum ſanctum in ſpecie colūbe. hug.
e ❡ Et igne.id eſt charitate.
f ❡ Nā ſi viſibilis.j.q.j.ſi fuerit.
g ❡ Contineri.i. perfici.
h ❡ Implente diuinitatis effectu.i. deo cooperante.
i ❡ Plātaui.predicando.
k ❡ Apollo. Diſcipulus pauli.
l ❡ Rigauit. baptizando.
m ❡ Incrementū. id eſt grām et remiſſionē pctōrū.
n ❡ Uel qualis. hoc intellige de toleratis. alias bene querit: vt.xliij. diſtin. quieſcamus. nam nemo poteſt predicare niſi mittatur: vt. xvj.q.j. adijcim⁹. et extra de here. cum ex iniuncto. Uel loquit̄ ſm antiqua tēpora, quando oēs poterant predicare.
o ❡ Predicet. Sȝ que predicet.
p ❡ Ut inuidos. id eſt pſeudo apoſtolos.
q ❡ Confirmet. Et hoc in epiſtola ad philippenſes cuȝ dicit, ſiue per veritatem ſiue alio modo chriſtus predicetur, in hoc gaudeo ⁊ gaudebo.
r ❡ Hoc.i.inuidiam.
❡ Et hic.ſ.achatius.
ſ ❡ Alijs.ignorantibus.
t
v ❡ Sue vʼtutis. Quo ad veritatez ſacramenti.
x ❡ Generaliter id eſt in omi ſacramento.
y ❡ Ut imaginentur. Scȝ achatiuȝ.
z ❡ Metuere. ſcȝ ſm ſuam opinionē falſam. Nā in veritate ſuſceperunt ordinem, ſed non executionem.j.q.j. ordinationes.j.q. vij. daibertum.

Mat. iij.d. Joā.j.c.

pectus agnoſcat ꝙ nullum de his quos baptizauit ᵃ achati⁹ vel quos ſacerdotes vel leuitas ſecūdum canones ordinauit: aliqua ex nomine Achatij portio leſionis attingat, quo forſitan per iniquum tradita ſacramenti gratia minus firma videatur. Nā et baptiſma (quod procul ſit ab eccleſia) ſiue ab adultero, ſiue a fure datum fuerit, ad percipiētē mu nus ᵇ peruenit illibatum: quia vox ᶜ illa que ſonuit p colūbā ᵈ Hic eſt filius meus ⁊c. omnem maculaȝ humane pollutionis excluſit. Qd̄ declaratur cum dicitur, Hic eſt qui baptizat in ſpiritu ſancto et igne ᵉ. Nam ſi viſibilis ᶠ ſolis iſtius radij cum per loca fetidiſſima trāſeunt, nulla contactus inquinatione maculanť; multo magis ipſi⁹ qui iſtum viſibilem fecit virtus nulla miniſtri indignitate conſtringitur. Nā ⁊ Judas cū fuerit ſacrileg⁹ atqȝ fur: quicquid egit inter apoſtolos ꝓ dignitate cōmiſſa ſibi, beneficia p indignum data nulla ex hoc detrimēta ſenſerūt: declarante hoc ipſum dn̄o manifeſtiſſima voce: Scribe (inquit) et phariſei ſuper cathedram Moyſi ſederunt. Quecunqȝ dicūt, facite: q̄ autē faciūt, nolite facere. dicunt em̄, ⁊ non faciunt. Quicquid ergo ad hominū pfectū quibet in ecctia miniſtri ꝓ officio ſuo videnť operari, hoc totū cōtineri ᵍ iplēte ʰ diuinitatis effectu, ita ille p quē loqť Chriſt⁹ Paul⁹ affirmat, Ego plātaui ⁱ apollo ᵏ rigauit ˡ, ſed de⁹ incremētū ᵐ dedit. Itaqȝ neqȝ q̄ plantat, eſt aliqd: neqȝ q̄ rigat, ſed qui incrementū dat de us. Adeo autē nō reqrit quis vel qualis ⁿ pdicet ᵒ, ſed quid p dicet: vt ᵖ inuidos etiā Chriſtuȝ bene cōfirmet ᑫ pdicare: q̄ malo ipſe diabolus deiectus eſt: ⁊ hoc ʳ ipſe predicare nō deſinit. Ideo ergo ⁊ hic ˢ, cui⁹ nomen dicitur reticendū eſſe: male bona miniſtrādo, ſibi tm̄ nocuit. nam inuiolabile ſacramentum qd̄ p illū datum eſt, in alijs ᵗ pfectionē ſue virtutis ᵛ obtinuit. qd̄ quidē generaliter ˣ verum eſt: niſi aliquorū intantū ſe extenderet curioſa ſuſpicio, vt imaginētur ʸ plato a felice papa iudicio, poſtea inefficaciter in ſacramentis quecunqȝ achati⁹ vſurpauit, ipſum egiſſe. ac proinde oportet eos metuere ᶻ qui vel in conſecrationibus vel in baptiſmate miniſteria tradita ſuſceperunt, ne irrita diuina beneficia videantur.

Quia ergo illicite ⁊ non canonice, ſed contra decreta predeceſſorū ⁊ ſucceſſorū ſuorū hec reſcripta dedit, vt probat Felix ⁊ Gelaſi⁹ qui achatiū ante Anaſtaſium excommunicauerūt: ⁊ ormiſda, qui ab ipſo anaſtaſio tertius eundē achatium poſtea damnauit: ideo ab eccleſia Romana repudiatur: et a deo percuſſus legitur fuiſſe hoc modo.

❡ Anaſtaſi⁹ a deo reprobat⁹ nutu diuino percuſſus eſt.

Anaſtaſi⁹.ij. natiōe Roman⁹ fuit tpib⁹ theodorici regꝭ. Eodē tēpore multi clerici ſe a cōmunione ipſius abegerūt ², eo ꝙ cōmunicaſſet ſine cōcilio ˢ epōrum vel preſbyterorum et clericorum cun-

❡ Ut ergo. ¶ Caſus. Cōcludit Gratianus ex ſupradictis et dicit ꝙ quia anaſtaſius ita decreuit, ideo Felix ⁊ gelaſius ⁊ Ormiſda eum excommunicauerūt: ſȝ achatium prius.

Anaſtaſius. ❡ Caſ⁹. Fotin⁹ diaconus theſſaloniceñ. cōmunicauit achatio in heresi. Poſt mortem vō Achatij Anaſtaſi⁹ papa cōmunicauit fotino ſine concilio clericoruȝ: ⁊ occulte voluit reuocare Achatium defunctū in hereſi vt orationes ꝓ eo in eccleſia fierent. et ideo multi clerici receſſerȝt ab obedientia ei⁹: ⁊ lepra percuſſus eſt.

? ❡ Abegerūt.i. remouerunt. xxiij. di. §. verū. Sed cōtra. viij.q.iiij. nonne. vbi dicit ꝙ ante tempus ſententie non poſſunt clerici recedere ab epiſcopo. Sed hic non receceſſerunt ante ſētentiam: quia inciderat in hereſim iam damnatam: vt.xxiiij. queſt.j. ca.j. et.ij. et.iij.

s ❡ Concilio. Uidetur ergo ꝙ papa tenetur requirere concilium epiſcoporum: quod verum eſt vbi de fide

xxiij. q.v. ca. vl. Ar. Mat. xxiij.a Predicare nemo pōt niſi mittatur.

Sub. q̄ ex inuidia bonorū ⁊ cā lucri xp̄m predicabāt. xxviij.q.j. iā nūc.i ff. Ar.

Que circa indiſciplinatos prelatos vel ab eis gerunẗ, in irritum reuocentur.

...cte eccleſie catholice, diacono theſſalonicenſi noĩe fotino, q̃ cõmunicauerat[a] achatio, et q̄ voluit occulte[b] reuocare achatiũ, ⁊ nõ potuit: nutu diuino[c] percuſſus eſt. Hinc etiam de Maximo epõ in Cõſtantinopolitana ſynodo ſtatutũ eſt.

Propter totiꝰ indiſciplinationis eiꝰ doctrinam q̃ Conſtantinopoli exorta eſt, ſtatutum eſt ne maximꝰ fuiſſe aut eſſe iam putetur epiſcopꝰ, neqꝫ hi q̃ ab eo ſunt ordinati: qualẽcunqꝫ gradum clericatꝰ obtineãt[d]: omnibus. ſ. que circa eum[e] vel ab eo geſta ſunt, in irritum reuocatis.

Diſtinctio.xx.

Decretales[f] itaqꝫ epiſtole canonibꝰ cõciliorꝝ pari iure exequãtur. Nũc aũt querit de expoſitionibꝰ ſacre ſcripture an exequentur aut ſubijciantur eis: quo enim quiſqꝫ magis ratione nititur, eo maioris authoritatis eius verba eſſe videntur. Plurimi autẽ tractatorũ ſicut pleniori gratia ſancti ſpiritus, ita ampliori ſcientia alijs precellentes, rationi magis adheſiſſe probantur. Unde nonnullorꝝ pontificum cõſtitutis: Auguſtini, Hiero. atqꝫ aliorũ tractatorꝝ dicta videntur eſſe preferenda. Sed aliud eſt cauſis terminum imponere: aliud ſcripturas ſacras diligenter exponere. In negocijs definiendis non ſolum eſt neceſſaria ſciẽtia[g], ſed etiã poteſtas. vnde Chriſtus dicturꝰ Petro. Quodcunqꝫ ligaueris ſuper terrã, erit ligatũ et in celis ⁊c̃. prius[h] dedit[i] ſibi claues regni celorꝝ. In altera dedit ei ſcientiã diſcernendi inter lepram[k] ⁊ lepram: in altera dans ſibi poteſtatẽ eijciẽdi aliquos ab eccleſia vel recipiẽdi. Cum ergo quelibet negocia finem accipiant, vel in abſolutione innocentium, vel in condemnatione delinquentium: abſolutio vero vel condemnatio non ſcientiam tantum, ſed etiam poteſtatẽ preſidentium deſideret: apparet ꝙ diuinarum tractatores ſcripturarum etſi ſcientia pontificibꝰ preemineant, tamen quia dignitatis eorum apicem non ſunt adepti, in ſacrarum quidem ſcripturaruꝫ expoſitionibus eis preponũtur: in cauſis vero definiendis ſm poſt eos locum merentur.

agitur: ⁊ tunc ſynodus maior eſt papa: vt. xv. diſt. ſicut. in fine. Arg. ad hoc. xciij. diſt. legimus.

a Qui cõmunicauerat. cõtra. xj. q. iij. quoniã. vbi dicitur ꝙ excõmunicatio non tranſit in tertiam perſonam. ſed hic cõmunicauit ei in maleficio, vnde potuit tranſire ad tertiam perſonã: vt extra de ſen. excõ. nuper.

b Occulte. magis inde preſumiẗ cõtra ipſum: vt extra vt eccle. benefi. vt noſtrum. extra de offi. deleg. conſuluit. ff. de ritu nuptia. palam. ff. de admini. tut. nõ exiſtimo. Lau.

c Diuino. quia dũ aſſellaret, emiſit inteſtina, ignominioſe lapſus.

d Obtineãt. q̄ preter formam eccleſie contulit. j. q. j. extra eccleſiam.

e Que circa eũ. Arg. ꝙ q̃cquid fit ab intruſis vel vitioſe electis, totuꝫ caſſatur: vt. xij. q. ij. alienatiões. xxv. q. j. omne. Argu. ꝫ iij. q. vij. §. verũtñ. in princip. et. C. de ſacroſanctis eccle. l. decernimꝰ. † Sꝫ hic fauor tutorum eccl'ie, q̄ aut ſunt in vtilitatem eccleſie, ⁊ tũc valẽt: al's nõ. xvj. q. vj. ſi epiſcopum.

Caſſanda ſunt facta ab itruſis.

† Dicvt not. de elect. nihil. i gl. vl. et de ſchiſma. c. j. et de cõſe. diſ. j. hic g. et j. q. j. ſi q̃ apſeu do. ibi videas.

Decretales. Caſꝰ. Supra oſtẽdit Gratianus decretales epiſtolas parem vim hr̃e cũ canonibꝰ cõcilij. In hac ꝺo. xx. di. q̃rit an expoſitiões ſctõꝝ patrũ exequenẗ canonibꝰ ⁊ decretalibꝰ, vel preferanẗ. Qꝫ preferanẗ, videẗ: quia maioris authoritatis videntur: cum pleniori gratia ſpiritusſancti ea precellant. Unde expoſitiones Auguſtini, hieronymi, ⁊ aliorꝝ videnẗ preponẽde ſtatutis pontificũ. ⁊ hoc in prima parte. In ſcd̃a parte ibi, ſed aliud: dicit ꝙ in negocijs definiẽdis non ſolum neceſſaria eſt ſcientia, ſed etiam poteſtas: qd̃ ſignificaẗ per claues quas xp̃s tradidit petro. In quarum altera denotatur ſcientia diſcernẽdi inter leprã ⁊ leprã: in altera vero notatur poteſtas ſoluendi ⁊ ligandi. Cũ ergo in cauſis definiendis neceſſaria ſit ptãs: apparet ꝙ pontifices expoſitoribus preferuntur.

f Decretales. In hac. xx. diſtin. magiſter querit de expoſitionibus ſacre ſcripture an ſint paris authoritatis cũ canonibus ⁊ decretalibus. ⁊ infra ſoluit ꝙ q̃ntum ad ſacram ſcripturam exponendam preualet ſanctoruꝫ authoritas: q̃ntum autẽ ad cauſas definiendas preualet authoritas romanorum pontificum.

Authoritas ſãctorum papali pfertur authoritati.

g Sciẽtia. Argu. ꝙ nullꝰ põt eſſe iudex, maxime eccleſiaſticus, niſi ſit peritus: vt extra de cõſang. ⁊ affi. ex literis. in fi. ⁊ j. q. j. vt euidẽter. xj q. iij. et ſi ad tempus. † xxiiij. q. iij. ſi quis non. de pe. di. v. conſideret. et diſt. vj. qui vult. et quia leges ſcire tenetur. in auẗ. de iudi. colẗ. vj. §. q̄ vero. Item quia ſententia ferenda eſt in ſcriptis: vt. ij. q. j. in primis. in fin. Item quia iudices per ſe debẽt ſcribere ſententias, ⁊ recitare: vt. C. de aſſeſ. preſides. Sed contra. C. de iudi. certi. vbi dicitur ꝙ milites poſſunt eſſe iudices: quia p quotidianuꝫ vſum poſſunt habere peritiam iudicandi. Mediocris tamen ſciẽtia ſicut in prelato, ita et in iudice ſufficit: vt extra de elec. cum nobis olim.

Impitus nõ põt eſſe iudex eccleſiaſticus. ij. ps. † Iſta cõcor. ⁊ ꝓxima ſequẽs parum aut nihil faciũt ad hoc. nec eas ponunt hug. et Lau. q̃ rũ fuit iſtud dictũ. ar.

h Prius. Arg. ex ordine facti aliquid preſumendũ vt. xxiiij. q. iiij. diſplicet. ⁊. j. q. j. vt euidẽter. Similiter ex ordine verboruꝫ: vt. xliij. diſtin. ſit rector. et extra de reſcript. cum dilecta. ff. de ſol. nec ordo. contra.

i Dedit. G. hic videtur velle ꝙ alia ſit clauis ligandi et ſoluendi: alia ſcientie: et ita ꝙ ſint due claues. Sed dico tantum vnã eſſe: ſed dicuntur due eſſe ꝓpter duos effectus. Sed qualiter ſcientia dicitur eſſe clauis, cuꝫ aliquis poſſit habere ſcientiam qui non habet clauẽ: ⁊ econtra? Sed dic ꝙ licet ſcientia prius nõ fuiſſet clauis anteqũ haberet ordinem: tamen poſt ordinem incipit eſſe clauis. Si tamen queras quid proprie ſit clauis ſacerdotalis: dico ipſam poteſtatem ſacerdotalem per quam ligat et ſoluit.

Clauis ſacerdotalis an ſit vna an plures.

k Inter lepram ⁊ leprã. i. inter cauſam ⁊ cauſam. alludit ei qd̃ fiebat in lege, cũ enim dubitabaẗ de aliquo an

Inter leprã et lepram vnde dicatur.